

עת"א 7595/07/16 - איתן חייא נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 7595-07-16 חייא(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח' בפני כבוד השופט יוסף בן-חמו
העותר איתן חייא
נגד המשיבים
1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים
2. מדינת ישראל

החלטה

לפני עתירת אסיר נגד ההחלטה המנהלית אשר דחתה את בקשתו לאפשר ביקורים של אשתו וכן ביקורי התייחדות. העותר טוען כי המשיב דוחה שוב ושוב את בקשתו לאפשר לו ביקורים חרף הצהרות והתחייבויות בפני כל בתי המשפט, לרבות בפני בית המשפט העליון אשר קבע כי המניעה הגורפת לביקורים מבוטלת.

נימוקי הבקשה :

- העותר המרצה עונש מאסר פלילי של 20 שנה, הינו אב לילדים וסב לנכדים, כיום בגיל 64, מרצה את עונשו מאז 17/3/14.
- מאז נעצר התייחסות גורמי האכיפה כלפיו הינה מגמתית. בית המשפט אשר דן בעניינו העביר ביקורת על מגמתיות המשטרה כלפיו. מגמתיות זו נמשכת גם בתקופת מאסרו של העותר ובאה לידי ביטוי בתנאי המאסר.
- לאחר שעלה חשד נגד העותר, שעניינו איומים כלפי קצין חקירות, הועבר העותר ל"הפרדת יחיד" והוטלו עליו איסורים גורפים של מניעת שיחות טלפוניות וביקורים. העותר מוחזק בתנאי הפרדה מאז 24/4/14.
- העותר הגיש מס' עתירות שענינן תנאי כליאתו ושליטת ביקורים ושיחות טלפוניות. בעת"א 2700/04/14 החליט בית המשפט להתיר ביקורי בנו הקטין ודחה את יתר חלקי העתירה. עתירה לביקורי התייחדות נדחתה גם.
- בית המשפט האריך מעת לעת את החזקתו של העותר בתנאי הפרדה.
- באחת מהעתירות שנדונו, התיר בית המשפט באופן חד פעמי את ביקורי אשתו ובתו בבית החולים, לפני כניסתו של העותר לניתוח.
- בהחלטה נוספת בעתירה אחרת הורה בית המשפט לשקול התרת ביקור הנכדה והבן. בהחלטה מיום 20/7/15 הורה בית המשפט להתיר ביקורי הבת שירן באופן חד פעמי, למרות כל הנטען בדבר מידעים. עתירות נוספות

עמוד 1

אחרות נדחו.

- אחרי ששהה העותר כשנתיים בתנאי הפרדה, הודיעה המשיבה כי בוטלה המניעה הגורפת של הביקורים, בהחלטה מנהלית מיום 8/2/16 וכי כל בקשה לביקור תבחן לגופה.
- בצד ההודעה ה"חיובית" הודיעו המשיבים כי ביצעו בדיקה יזומה ומכל בני המשפחה, כולל אשתו, בניו ובנותיו, אושר ביקורם של אמו ואחיו בלבד.
- האיסור הגורף על שיחות הטלפון נמשך.
- העותר הגיש בר"ע על ההחלטה האחרונה של בית המשפט (מרכז) בתיק עת"א 14664/02/16, שדחתה את עתירתו. בית המשפט העליון דחה את העתירה בכל הקשור למניעת שיחות טלפוניות, אך בדיון שבו והודיעו המשיבים גם לבית המשפט העליון שהמניעה הגורפת לביקורים, בוטלה.
- העותר טוען כי מצבה הגופני של אשתו וגילה מקשה עליה להיכנס להיריון. העותר עצמו בגיל 64 והם מבקשים לאפשר להם בהקדם התייחדות כדי להביא ילדים לעולם.
- העותר נותן את הסכמתו לכל תנאי שיידרש על ידי המשיבה, כדי לאפשר את הביקורים, כולל הקלטת שיחות במהלך הביקורים, נוכחות סוהר והקלטת שיחות טלפוניות.

כתב התשובה :

- המשיבה מפנה לקביעת בית המשפט בעת"א 26010/04/16 ועת"א 32823/04/16 שעסקו בהמשך החזקתו של העותר בהפרדה ובהן התייחסות למסוכנות העותר ולמידע המודיעיני הרב המצביע על מסוכנות גבוהה ביותר הנשקפת מהאסיר. כמו כן, הפנתה המשיבה להחלטות נוספות מהעת האחרונה.
- בניגוד לטענת העותר, לא קיימת כיום מניעה גורפת לביקורים וכל בקשה כזו נבחנת לגופה.
- ביקורי אשתו וביקורי התייחדות עימה נבחנו ונדחו נוכח התנגדות גורמי המודיעין בשב"ס ומשטרת ישראל, בשל מידעים שעניינם המשך פעילות פלילית, קשרים עם עבריינים, סכסוכים וכוונות פגיעה, התנהגות שלילית ועוד. המידעים מחייבים הצרת צעדיו של העותר על מנת שלא יוכל לנצל את ביקורי אשתו וההתייחדות עמה לצורך קידום פעילותו הפלילית.
- מהמידעים עולה שהתקבל בעת האחרונה, לאחר הדיונים בעתירות שהוזכרו בתגובת המשיבה, כולל מהעת האחרונה ממש, מידע מוצלב וברמת מהימנות גבוהה המצביע על כך כי פעילותו הפלילית של העותר נמשכת ללא הפסקה מבין כותלי הכלא, כשהעותר אינו בוחל בשום אמצעי לצורך מימוש מטרותיו וכוונותיו הפליליות.
- על רקע כל האמור, ההחלטה המנהלית שאיננה מאפשרת ביקורים והתייחדות של העותר עם אשתו, הינה סבירה.
- העותר נשפט לאחרונה, משמעתית ונדון לנזיפה לאחר שניסה להעביר שקית עם סיגריות ודיסקים לאסיר בתא

צמוד, ללא אישור. כמו כן, נדון משמעתית לשלילת ביקורים בשל "התחצפות".

טיעונים נוספים :

- ב"כ הנוכחי של העותר, עו"ד נגר, הגיש בקשה להוספת טיעונים. לטענתו, מאז קיבל על עצמו את הייצוג ועד להגשת הבקשה להשלמת טיעונים - 10/11/16, לא התאפשר לו לשוחח טלפונית עם העותר וגם לעותר לא אפשרו להתקשר אליו. בכך נפגעת זכותו של העותר לייצוג הולם.
- לטענתו, העותר ביקש לשוחח עם אמו שהיא כבת 92, הסובלת מחוליים שונים. העותר ביקש לאפשר לו לשוחח עמה טלפונית וגם לבקרו "ביקור פתוח", אך לא קיבל מענה לפנייתו.

הערה - טענות נוספות, ככל שעניין החלטות מנהליות אחרות (טיפול שיניים), שלא נטענו בעתירה, לא נדונו לאור החלטתי במסגרת אישור השלמת טיעונים, שם צוין שלא תתאפשר הוספת סעדים ועתירות, אלא השלמת טיעונים בלבד.

דין :

בדין שנערך במעמד הצדדים ביום 15/11/16, הודיע ב"כ העותר כי קיבל הודעה רשמית לפיה יתאפשר לעותר לשוחח עמו טלפונית. כמו כן, נמסר לו כי בקשתו של העותר לביקורי אמו אושרה - אושר לה "ביקור סגור". ב"כ העותר מבקש להורות שהביקור של האמא יהא במסגרת "ביקור פתוח", לאור הנסיבות.

נראה שלא ניתן לחלוק על כך שהמידעים הסודיים מצביעים על מסוכנות ממשית מצד העותר, מסוכנות שהצדיקה השמתו ב"הפרדת יחיד" ושהצדיקה מניעה גורפת של ההטבות של ביקורים לפרקי הזמן שהחליטה הנציבה, וכן למניעת שיחות טלפון והחלטות שיפוטיות הדוחות בקשות שונות שהגיש העותר כפי שפורט באריכות רבה בכתב העתירה, וכן בעתירות נוספות שאליהן הפנתה ב"כ המשיבה בתשובתה.

ניתן לסכם את הדברים על ידי הפנייה להחלטה האחרונה שניתנה בבית המשפט העליון ברע"ב 3235/16, שהדין בה נסב על החלטת בית המשפט המחוזי מיום 5/4/16, בה דחה את עתירת העותר נגד הגבלת הביקורים והשימוש בטלפון, תוך שהוא עומד על כך כי עיון במידע החסוי של שב"ס ושל המשטרה "**מעלה חשש לשלום אחרים באם העותר יצור קשר עם אחרים במישרין או באמצעות בני משפחתו בשיחות טלפון או בביקורים**".

כב' השופט סולברג מציין כי החליט לדחות את הרע"ב :

"לאחר עיון בהחלטת בית משפט קמא, בבקשה ובתגובה לה ובמידע החסוי בעניינו של המבקש".

דהיינו, המידע החסוי עבר גם את בחינתו של בית המשפט העליון.

על כן, נקודת המוצא היא כי קיים מידע חסוי בדבר המסוכנות. ואכן, קיים מידע חסוי רב ומגוון.

התמקדתי בבדיקת המידע החסוי החדש, ככל שקיים, שהתווסף לאחר החלטת בית המשפט העליון (5/4/16).

בחוות הדעת הגלויה של משטרת ישראל צוין כי מאז התשובה לבית המשפט העליון, התקבל מס' לא מבוטל של ידיעות בדבר המשך פעילות פלילית וכוונות פליליות של העותר מבין כותלי הכלא - זאת חרף תנאי מאסרו וחרף החזקתו בתנאי הפרדה. האסיר מצליח להעביר מסרים בדרכים שונות למקורביו וחייליו לביצוע פעילויות פליליות רבות, אלימות ופעילות פלילית ענפה מחוץ לכותלי הכלא.

עיינתי בתוכן המידעים 16-0329-661, 16-0330-741. המידעים מצביעים על כך כי העותר לא שינה את דרכיו ועדיין מסוכנותו מובהקת.

תוכן המידעים יש בו כדי להשליך גם על שאלת הביקורים ושיחות הטלפון, כפי שיפורט להלן.

אכן, כפי שצוין בהחלטת בית המשפט העליון ברע"ב 3235/16 שפורטה לעיל, ככלל, אין לאסיר זכות קנויה לביקורים בהיותו בכלא. מדובר בהטבה הנתונה לשיקול דעתו של שב"ס, כך גם ביקורי התייחדות והשימוש בטלפון.

מקובל לומר כי הטבות אלה ניתנות לאסיר, העומד בתנאים, כ"הטבה". הטבות אלה ניתנות גם כ"תמריץ" (פרק ח' סעיף לט' של פקנ"צ החופשות - 04.40.00), על מנת לעודד אסירים לקחת חלק בפעילות משולבת מתקנת ובכללה פעילות חינוכית, טיפולית, תחזוקה ותעסוקה יצרנית.

לכן, אסיר המוכיח בהתנהגותו שהוא "איננו זכאי לפרס", לא יזכה להטבה.

חלוף הזמן והעובדה שהעותר ממשיך להיות מוחזק בהפרדת יחיד מתמשכת, מצדיקים ואולי אף מחייבים, בחינה נוספת של ההגבלות המוטלות עליו.

כאשר מדובר באסיר בהפרדה, שיקול הדעת ונקודת המוצא שונים לעומת אסיר "רגיל". "הפריבילגיות" אינן בגדר "פרס ותמריץ" אלא הכרחיות כדי להקל, ככל האפשר, על תנאי ההפרדה שהשלכותיה קשות. העניין כבר לא "נתון" לשיקול דעת" של הרשות המנהלית, אלא "חובה" על הרשות המנהלית להפעיל שיקול דעת".

אין פירוש הדברים שלאסיר בהפרדה יש זכות מוקנית ל"פריבילגיות" רק בשל העובדה שהוא מוחזק בהפרדה, אך מניעתן מצריכה נימוקים מיוחדים, ותהיה במקרים נדירים יותר. כאשר מדובר באסיר בהפרדה, במיוחד כאשר תקופת ההפרדה מתארכת, יש צורך לבחון מעת לעת מתן אפשרויות להקלה על תנאי ההפרדה. אחת האפשרויות היא החזקה ב"הפרדה זוגית" במקום "הפרדת יחיד", אך לא רק. יש לבחון כל אפשרות שיהיה בה כדי להפחית את הפגיעה באסיר ההפרדה, שההשלכות הקשות שלה על האסיר, אינן צריכות ראייה.

ככל שמתארכת תקופת ההפרדה, משתנה גם נקודת האיזון, משום ההנחה שככל שההפרדה נמשכת, ההשלכות הקשות על האסיר הינן חמורות יותר. נדרשת ביתר שאת בחינה של אפשרויות הקלה, משום הצורך לצמצם את הפגיעה למידה

ההכרעה בלבד, בנסיבותיו של כל מקרה (רע"ב 2635/13).

הדין שבפני איננו "בקשה להארכת הפרדה", אך לא ניתן להתעלם מהיותו של העותר בהפרדה, גם כאשר דנים בבקשה לפריבילגיה.

יצוין כי העותר נתון בהפרדת יחיד מאז 24/4/14 וכבר הוגשה בקשה נוספת להארכת ההפרדה - עת"א 28715/11/16, הקבועה לדין ליום 29/11/16.

במסגרת עתירות קודמות עלה גם עניינו הרפואי של העותר, אשר סובל, ככל הנראה, מבעיות רפואיות ממשיות, ואושפז גם לניתוח.

כיום לא קיימת החלטה של הנציבה להארכה נוספת של מניעת ביקורים. ב"כ המשיבה הודיעה במס' הזדמנויות שמניעה זו הוסרה. אולם, נראה כי בפועל מניעה זו עדיין קיימת - העותר מנוע ביקורים של בני משפחתו הגרעינית - אשתו וילדיו (פרט לילד הקטין בן ה - 9). העותר הוא אב ל - 6 ילדים.

מהחומר המודיעיני עולה כי קיימת הצדקה ברורה למניעת ביקורים של שניים מתוך ילדיו, הכוונה לבן ערן ולבת שירן. אולם, לגבי שאר ילדיו אין מידע קונקרטי.

החזקה בהפרדה איננה עונש, כפי שקובע פקנ"צ 04.03.00, סעיף 1ד "החזקת אסיר בהפרדה מהווה אמצעי מנע ואיננה מהווה עונש. זכויותיו של אסיר הפרדה יהיו כזכויות כל אסיר בכפוף לאילוצים הנובעים מעצם הימצאות האסיר בהפרדה".

צעד זה ננקט כצעד אחרון, בהעדר אמצעי אחר להשיג את התכלית של ההפרדה כמפורט בסעיף 19 לפקודת בתי הסוהר, ורק כאשר לא ניתן לנטרל את הסיכון בתנאי מאסר רגילים.

בית המשפט העליון עמד לא אחת על הצורך בעריכת איזון בין התכליות הקשורות בניהול בית הסוהר - ניהול סדיר ותקין, לבין הצורך בשמירה על כבוד האדם של האסיר.

לאור המפורט בדוחות הסודיים, לא שוכנעתי שהתכלית של ההפרדה מושגת על ידי מניעת הביקורים.

לעניין זה, אפנה לפסקה האחרונה של דו"ח "סריקת מאוימים" מיום 9/10/16, לידיעה מס' 16-0221-425, לידיעה 2213823 מיום 2/7/16, ידיעה מס' 2294420. מידיעות אלה ברור כיצד מניעת הביקורים איננה משיגה את אותה תכלית שלשמה נועדה מניעת הביקורים.

נכון להיום הותרו ביקורים רק של נכדתו ובנו של העותר, ששניהם בני 9.

ב"כ המשיבה הודיעה כי הגורם המנהלי ישקול את האפשרות לעשות שימוש בסמכותו ולאפשר שהביקור של האם שאושר וטרם יצא לפועל, יהיה "ביקור פתוח".

העותר הודיע שהוא מוכן לכל הגבלה ופיקוח לצורך הביקורים והוא אף מוכן לממן את עלותם, ככל שיידרש.

פקנ"צ 04.42.00 "סדרי ביקור אסירים" מגדיר בסעיף 5ד:

"**ביקור סגור**": מפגש של האסיר עם אחרים כאשר מפרידה ביניהם חציצה מזכוכית או מרשת וההתקשרות מתבצעת באמצעות הטלפון.

"**ביקור פתוח**": מפגש של האסיר עם אחרים ללא חציצה מזכוכית או רשת.

סעיף 7 מגדיר :

"א. אסירים שפוטים":

(1) בהתאם לפקודת בתי הסוהר, מותר להרשות ביקור לאסיר שפוט **לעיני סוהר ובטוח שמיעתו...**

"ד. אסירי הפרדה" : תדירות הביקורים לאסירי הפרדה תהא כאמור בפקנ"צ 04.03.00 "החזקת אסירים בהפרדה".

סעיף 22 לפקנ"צ 04.03.00 שעניינו "**ביקורים אצל אסירי הפרדה**", קובע שהוצאת אסיר הפרדה לביקור תיעשה לאחר שנערך עליו חיפוש מדוקדק ואם יש צורך בחיפוש בעירום יש לקבל את אישור המפקד על כך בהתאם **לפקנ"צ 03.06.00** "עריכת חיפוש על אדם וברכב" - **ונוהל 01-3001** "חיפוש באסירים", בעת הביקור יהיו נוכחים במקום שני סוהרים לפחות, וברשותם ימצאו האביזרים המפורטים. הוצאת האסיר תהיה רק לאחר בדיקת מסלול העברתו לחדר הביקורים וכך גם החזרתו. האסיר יוכנס לחדר ביקורים לפני כניסת המבקרים. הביקורים לאסיר בהפרדה ניתנים לבני משפחה מדרגה ראשונה בלבד, סבים, הורים, אח, אחות, בני זוג, ילדים.

מהאמור לעיל עולה שישנם נהלים מיוחדים והקפדה מיוחדת לגבי אסירים בהפרדה. במקרים המצדיקים זאת, ניתן להוסיף הקפדה ותנאים נוספים.

לאחר שבחנתי את מכלול הנסיבות, המסוכנות החמורה מצד העותר כפי שהיא עולה מהמידעים, כולל מידעים מהעת האחרונה, עובדת היותו של העותר אסיר הפרדה תקופה ממושכת, נסיבותיו האישיות, מצבו הרפואי ושאר השיקולים שיש לשקול בבוא בבית המשפט לאזן בין האינטרסים השונים של שלום הציבור, ניהול תקין של בית הסוהר ומניעת עבריינות, מצד אחד, לבין זכויות העותר והצורך בצמצום הפגיעה הנגרמת לו מהפרדת יחיד מתמשכת, ובהתחשב בהודעת המשיבה לפיה המניעה הגורפת לביקורים בוטלה, הנני מחליט כדלקמן:

1. עתירת העותר נגד ההחלטה המנהלית המונעת ממנו שיחות טלפון, נדחית בזה. ההחלטה המנהלית למניעת שיחות טלפון סבירה ואף מתחייבת, לעת הזאת.

עמוד 6

2. עתירת העותר נגד ההחלטה המנהלית המונעת התייחדויות עם אשתו, נדחת בזה משום שיכולת הפיקוח מוגבלת, לעומת יכולת הפיקוח ב"ביקור סגור".
3. מניעת הביקורים של הילדים ערן ושירן הינה מובנת, על רקע המידע המודיעיני ואין להתערב בה.
4. הביקורים שאושרו לאם יהיו במסגרת "ביקור פתוח", לאחר שיומצאו אישורים רפואיים באשר למצבה, כפי שביקשה ב"כ המשיבה בדיון.
5. יש לאפשר "ביקור סגור" לעותר עם אשתו ויתר ילדיו, אלא אם כן קיים מידע קונקרטי לגביהם בדומה למידע בעניין שירן ו/או ערן, גם אם המידע לא באותה רמת חומרה ובלבד שיהיה קונקרטי.
6. הגורם המנהלי המוסמך רשאי להוסיף תנאים והגבלות נוספים לפי שיקול דעתו גם בעניין ה"ביקורים הסגורים" וגם בעניין ה"ביקור הפתוח", כולל הוספת תנאים בנוסף לאלה המפורטים בהוראות הפקנ"צ, נוכחות צמודה של סוהרים נוספים, הקלטת השיחות בין המבקרים לבין העותר ועוד כהנה וכהנה, על מנת להקטין למינימום את הסיכון שהיווה עילה למניעת הביקורים.

ניתנה היום, ט"ז חשוון תשע"ז, 17 נובמבר 2016, בהעדר הצדדים.